

Oriol Pi de Cabanyes

Panikkar

Els grans historiadors o els grans filòsofs solen ser bons escriptors. I si són apreciats com a grans historiadors o grans filòsofs també és perquè aconsegueixen fer-se entendre d'una manera agradable i eficaç, amb un domini prou ajustat de l'expressió escrita.

El refinat Raimon Panikkar, cal reconèixer-ho, no tenia aquest domini. I la seva obra es ressent de les seves moltes dificultats a l'hora de traslladar la complexitat del seu ric pensament a l'escriptura. Sense anar més lluny, el seu germà Salvador (Pániker), que li és tan diferent en tants aspectes, escriu –i es pot llegir– infinitament millor.

Panikkar podria ser considerat un Llull contemporani, però lamentablement la seva obra no podrà tenir mai la capacitat de seducció de Llull, el gran creador mallorquí de la prosa catalana (enguany s'escau el setè centenari de la seva mort). Però si Panikkar no és un Llull com a escriptor sí que pot ser considerat tan gran com Llull com a pensador i creador de conceptes teologicofilosòfics.

Ecosofia, per exemple. O aquesta *secularitat sagrada* que no és oxímoron ni paradoxa sinó eixamplament de les estretors racionalistes. O *cosmoteoandrisme* (aquest *tres en un* conceptual per il·lustrar una trinitat que va de dalt baix, com ja dibuixa l'escriptura sànscrita, tan semblant al pentagrama musical, amb signes com ramells que pengen d'una guia horitzontal prou semblant a una catenària de trolebús...).

De pare angloindi i mare catalana, Raimon Panikkar es va interessar sempre molt per les paraules. I sobretot per les etimologies: per les arrels dels mots en els orígens més perduts. Quin gran equip no hauria fet, en això, amb Joan Coromines o Joan Veny, furgadors tam-

Tot i que Panikkar no és un Llull com a escriptor, sí que es pot considerar tan gran com Llull com a pensador

bé, com ell, en els fonaments del llenguatge!

El més important d'un llenguatge, o d'un codi compartit, són els lligams d'afecte que crea. Panikkar va reflexionar-hi molt. *La paraula, creadora de realitat* es titulava la seva ponència al simpòsium *Llenguatge i identitat* que es va reunir all seu voltant, a Tavertet, durant dos caps de setmana del setembre del 1992.

En al·legat contra les simplificacions uniformitzadores, Panikkar reclamava la plena assumpció de “la natura pluralista de la realitat en general i del llenguatge en particular”. I, contra el que en podem dir el darwinisme lingüístic, tan activat pels partidaris de l'imperi del nombre, al·legava que “va ser la compassió de Iahvè per salvar la humanitat la que va enderrocar la torre de Babel.”

Ara acaba de sortir (a Fragmenta) la biografia, molt interessant, de Panikkar escrita pel professor de Verona Maciej Bielawski, que ha traduït de l'original italià Jordi Pigem. I també l'homenatge Xavier Garcia en el seu recent llibre *Heterodoxos europeos* (Pagès editors). Raimon Panikkar és un dels nostres grans pensadors de tots els temps. Personatge i pensament, vida i obra, també en ell són indissociables.